

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΟΣΤΟΥΣ

Κόστος- Έξοδα - Δαπάνες

του συνεργάτη μας λογιστή Α΄ Τάξεως Γεωργίου Τσιμπίκου

Κόστος.

ΚΟΣΤΟΣ είναι ένα αριθμητικό μέγεθος που αντιπροσωπεύει τα ποσά που επενδύθηκαν για την απόκτηση υλικών ή άυλων αγαθών και υπηρεσιών με σκοπό την χρησιμοποίηση τους για την πραγματοποίηση εσόδων από πωλήσεις ή για την κάλυψη κοινωνικών αναγκών.

Χαρακτηριστικά συνεπώς γνωρίσματα του κόστους είναι τα εξής:

- i. Το κόστος αποτελεί επένδυση αγοραστικής δύναμης σε αγαθά και υπηρεσίες.
- ii. Το κόστος αποτελεί στοιχείο του Ενεργητικού.
- iii. Το κόστος αλλάζει μορφή (συνήθως) μέσα στην επιχείρηση.
- iv. Το κόστος εξαφανίζεται όταν το αγαθό ή η υπηρεσία όπου είναι ενσωματωμένο πουληθεί, απολεσθεί ή διατεθεί σε τρίτους.

Κόστος πάγιας και Κόστος τρέχουσας μορφής.

Τα στοιχεία του ενεργητικού έχουν ένα κόστος όμοιο από πλευράς διαδικασίας πραγματοποίησης, αφού όλα αποκτούνται με την επένδυση αγοραστικής δύναμης.

Το κόστος παγίων (Κόστος Πάγιας Μορφής) κυκλοφορεί με ρυθμούς πολύ αργούς. Ο ρυθμός εξαρτάται, κατά κανόνα, από τον ωφέλιμο χρόνο ζωής του παγίου και διαφέρει σημαντικά από πάγιο σε πάγιο.

Το κόστος των αποθεμάτων (Κόστος Τρέχουσας Μορφής). Η κυκλοφορία του κόστους αυτού γίνεται πάντοτε δια μέσου των πωλήσεων αυτών των στοιχείων του ενεργητικού.

Έξοδο.

ΈΞΟΔΟ είναι το εκπνεύσαν ΚΟΣΤΟΣ που βαρύνει τα αποτελέσματα της χρήσεως ή της περιόδου. Το κόστος εκπνέει όταν το αγαθό ή η υπηρεσία όπου είναι ενσωματωμένο πουληθεί ή απολεσθεί.

Χαρακτηριστικά γνωρίσματα του ΕΞΟΔΟΥ

- Το έξοδο προέρχεται από το κόστος, δημιουργείται από αυτό και συνεπώς προϋπάρχει πάντοτε ως κόστος.
- Το έξοδο αντιστοιχεί στο κόστος που εκπνέει κατά την διάρκεια μιας περιόδου και αφαιρείται από το έσοδο της περιόδου για να προσδιορισθεί το αποτέλεσμα:

ΕΞΟΔΑ ΠΕΡΙΟΔΟΥ – ΕΞΟΔΑ ΠΕΡΙΟΔΟΥ = ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

- Τα έξοδα που αφαιρούνται από τα έσοδα μιας περιόδου αντιστοιχούν στο κόστος των πωληθέντων.
- Τα έξοδα που αφαιρούνται από το μικτό αποτέλεσμα αποτελούνται από το κόστος των λειτουργιών Διοικήσεως, Διαθέσεως, Ερευνών και χρηματοδοτήσεως.

Δαπάνη.

Με τον όρο Δαπάνη εννοούμε την διαδικασία που ακολουθούμε στην πράξη για να πραγματοποιήσουμε το κόστος.

Ομοιότητες και διαφορές μεταξύ του κόστους, του εξόδου και της δαπάνης.

- Το κόστος είναι στοιχείο του ενεργητικού ενώ το έξοδο είναι στοιχείο διαμορφωτικό των αποτελεσμάτων.
- Το κόστος μπορεί να μεταφέρεται από μια χρήση σε άλλη ενώ τα έξοδα επιβαρύνουν τη χρήση ή την περίοδο μέσα στην οποία πραγματοποιούνται.
- Το κόστος προϋπάρχει πάντοτε του εξόδου ενώ δεν συμβαίνει το αντίθετο.
- Το κόστος όταν αλλάζει μορφή δεν παράγει αποτέλεσμα αφού συγκρίνεται με ένα άλλο κόστος διαφορετικής μορφής αλλά ίσου ποσού.
- Το έξοδο αντίθετα, συγκρίνεται πάντοτε με το έσοδο και από τη σύγκριση προσδιορίζεται πάντα ένα αποτέλεσμα δεδομένου ότι σπάνια τα δύο μεγέθη ταυτίζονται.
- Το κόστος και το έξοδο ταυτίζονται ποσοτικά μεταξύ τους αφού το έξοδο προέρχεται από το κόστος που εξαφανίζεται με την πώληση του αγαθού.
- Η δαπάνη ταυτίζεται τόσο με το κόστος όσο και με το έξοδο.

Οι βασικές διακρίσεις του κόστους.

Η βαθύτερη έρευνα και σπουδή του κόστους, με σκοπό τον έλεγχό του και την χρησιμοποίησή του για την λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων, προϋποθέτει την κατάταξή του σε κατηγορίες. Η κατάταξη αυτή γίνεται με την χρησιμοποίηση κριτηρίων. Λέγοντας κριτήρια εννοούμε χαρακτηριστικά γνωρίσματα που λαμβάνονται υπ' όψιν για την κατάταξη ενός κόστους σε μια κατηγορία.

Κριτήρια κατάταξης του κόστους σε κατηγορίες.

Τα κριτήρια κατάταξης σε κατηγορίες είναι τα εξής:

- Το κριτήριο του είδους.
- Το κριτήριο του προορισμού.
- Το κριτήριο του τρόπου ενσωματώσεως στο κόστος των κατ' είδος στοιχείων.
- Το κριτήριο του χρόνου προσδιορισμού του κόστους.
- Το κριτήριο της ενσωματώσεως ή μη μιας δαπάνης στο λειτουργικό κόστος.
- Το κριτήριο της συμπεριφοράς των στοιχείων του κόστους όταν μεταβάλλεται το επίπεδο απασχόλησης ή δραστηριότητας.

Το κριτήριο του είδους.

Με κριτήριο το είδος, το κόστος έχει καταταγεί σε διάφορες κατηγορίες όπως αναλύεται στη συνέχεια. Η κατ' είδος ανάλυση του κόστους δεν γίνεται ομοιόμορφα από τους διάφορους συγγραφείς.

Το Ε.Γ.Λ.Σ. κατατάσσει τα κατ' είδος στοιχεία του κόστους στις κατηγορίες:

- Αμοιβές και έξοδα προσωπικού
- Αμοιβές και έξοδα τρίτων
- Παροχές τρίτων
- Φόροι και τέλη
- Διάφορα έξοδα

- vi. Τόκοι και συναφή έξοδα
- vii. Αποσβέσεις παγίων
- viii. Προβλέψεις εκμετάλλευσης
- ix. Αποθέματα (αναλώσεις)

Το κριτήριο του προορισμού.

Με βάση το κριτήριο του προορισμού το κόστος κατατάσσεται στις ακόλουθες κατηγορίες:

- Κόστος κατά λειτουργία
- Κόστος κατά πεδίο ευθύνης
- Κόστος κατά προϊόν, υπηρεσία κ.λ.π.
- Κόστος κατά κέντρο κέρδους

Κόστος κατά προορισμό είναι γενικά ομαδοποιημένο κόστος που πραγματοποιείται χάριν του ίδιου σκοπού – προορισμού.

Κόστος κατά λειτουργία ή λειτουργικό κόστος.

Ονομάζουμε το κόστος κάθε λειτουργίας οργανωτικής ή διοικητικής υποδιαίρεσης της οικονομικής μονάδας, το οποίο προσδιορίζεται ή συγκεντρώνεται λογιστικά.

Χαρακτηριστική περίπτωση λειτουργικού κόστους είναι το λογιστικά προσδιοριζόμενο κόστος των βασικών λειτουργιών των επιχειρήσεων.

Έτσι έχουμε το κόστος:

- Της λειτουργίας Παραγωγής
- Της λειτουργίας Διοικήσεως
- Της λειτουργίας Έρευνας – Ανάπτυξης
- Της λειτουργίας Διαθέσεως
- Της λειτουργίας Χρηματοδοτήσεως

Αντικείμενο της παραγωγικής λειτουργίας είναι η παραγωγή προϊόντων και η παροχή υπηρεσιών. Τα κύρια τμήματα της λειτουργίας αυτής που ανήκουν σε αυτή είναι τα τμήματα παραγωγής (πχ εργοστάσιο), τα κύρια που παράγονται τα τελικά προϊόντα της επιχείρησης και τα βοηθητικά (τμήματα υποστήριξης) που παράγουν έργο που απορροφάται από τα κύρια παραγωγικά τμήματα πχ τμήμα ηλεκτρικής ενέργειας, ατμοπαραγωγής, επισκευών και συντηρήσεων.

Η διοίκηση της επιχείρησης θέτει τους στόχους της, καθορίζει τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθηθούν και την οργάνωση που απαιτείται για την επίτευξη των στόχων. Τα τμήματα που ανήκουν στη διοικητική λειτουργία είναι:

- η διεύθυνση οικονομικών υπηρεσιών (λογιστήριο, μηχανογράφηση, τμήμα προμηθειών, κ.ο.κ).
- η ανώτατη διοίκηση.
- η διεύθυνση διοικητικών υπηρεσιών (τμήμα προσωπικού, τμήμα δημοσίων σχέσεων, τμήμα εσωτερικού ελέγχου, νομικό τμήμα της επιχείρησης, τμήμα ασφαλείας και η γραμματεία).

Σκοπός της λειτουργίας διαθέσεως είναι η πώληση όσο το δυνατό σε μεγαλύτερο βαθμό των προϊόντων ή των υπηρεσιών της επιχείρησης. Τα τμήματα που εντάσσονται σε αυτή την λειτουργία είναι το Τμήμα Πωλήσεων και το Τμήμα Marketing.

Αντικείμενο της λειτουργίας έρευνας και ανάπτυξης είναι παραγωγή νέων προϊόντων ή νέων μεθόδων παραγωγής καθώς και η βελτίωση των ήδη παραγομένων προϊόντων ή μεθόδων παραγωγής. Τα τμήματα της επιχείρησης που συνδέονται με τη λειτουργία αυτή είναι το Τμήμα Ανάπτυξης και το Τμήμα Ποιότητας.

Η χρηματοοικονομική λειτουργία έχει ως σκοπό την εξεύρεση και συγκέντρωση του απαραίτητου κεφαλαίου και την επένδυσή τους σε πάγια στοιχεία (διαρκές κεφάλαιο) και σε κυκλοφορικά (κεφάλαιο κίνησης). Παράλληλα ασχολείται: με την μεγαλύτερη δυνατή απόδοση των απασχολούμενων κεφαλαίων της ξενοδοχειακής επιχείρησης

- καθορίζει το μέγεθος του κεφαλαίου κίνησης σε σχέση με τον κύκλο εργασιών της
- καθορίζει το ύψος των αποθεματικών
- ελέγχει την ρευστότητα της επιχείρησης.

Το Κόστος παραγωγής.

Κόστος παραγωγής είναι το κόστος (όλα τα έξοδα) που πραγματοποιείται για την παραγωγή προϊόντων ή την παροχής υπηρεσιών. Το κόστος παραγωγής περιλαμβάνει το σύνολο των δαπανών που γίνονται για να παραχθεί το προϊόν και να πάρει τη μορφή και τη θέση που χρειάζεται ώστε να μπορεί να πουληθεί. Τέτοιες δαπάνες είναι τα υλικά που αναλώνονται στην παραγωγή, τα εργατικά και οι μισθοί του προσωπικού παραγωγής, το ηλεκτρικό ρεύμα παραγωγής, οι συντηρήσεις των εγκαταστάσεων παραγωγής κ.τ.λ.

Σχηματίζεται από τις κατηγορίες κόστους: Αρχικό Κόστος και Κόστος Μετατροπής και περιλαμβάνει στοιχεία άμεσα ως προς το παραγόμενο προϊόν και έμμεσα ως προς αυτό.

Αρχικό κόστος. Το αρχικό κόστος παραγωγής σχηματίζεται από το κόστος των άμεσων υλικών και το κόστος της άμεσης εργασίας.

Κόστος μετατροπής. Το κόστος μετατροπής περιλαμβάνει το κόστος της άμεσης εργασίας και τα Γενικά Βιομηχανικά Έξοδα.

ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

- ΑΜΕΣΑ ΥΛΙΚΑ (Αναλώσεις Πρώτων Υλών)
- ΑΜΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
- ΕΜΜΕΣΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (ΓΒΕ)

Οι αναλώσεις των πρώτων υλών είναι το κόστος των πρώτων υλών που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά και μόνο για την παραγωγή των προϊόντων της επιχείρησης.

Άμεση εργασία είναι εκείνη που σχετίζεται με αμοιβές και έξοδα προσωπικού που ασχολούνται άμεσα με την παραγωγή των προϊόντων της επιχείρησης.

Γενικά βιομηχανικά έξοδα [ΓΒΕ]: είναι όλα τα έξοδα (έμμεσα) έξοδα που ενσωματώνονται στο κόστος παραγωγής του προϊόντος ή της υπηρεσίας που παράγεται.

Περιλαμβάνουν:

- Έμμεση εργασία
- Αμοιβές τρίτων
- Παροχές τρίτων
- Διάφορα έξοδα
- Φόροι, Τέλη
- Αποσβέσεις παγίων
- Προβλέψεις εκμετάλλευσης
- Έμμεσα υλικά.

Το κόστος παραχθέντων προϊόντων στη διάρκεια μιας περιόδου αφορά το κόστος των προϊόντων που ολοκληρώθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής και υπολογίζεται από το άθροισμα στον ακόλουθο πίνακα:

Αρχικό απόθεμα ημικατεργασμένων προϊόντων (ΠΕ αρχής)			
+			
Αναλώσεις πρώτων υλών			
+			
Κόστος βιομηχανοποίησης (Τρέχον ΈΚόστος)	-		
+			
Άμεση εργασία			
+			
Γενικά βιομηχανικά έξοδα			
		=	Κόστος παραχθέντων προϊόντων

Κόστος βιομηχανοποίησης (Τρέχον Κόστος) είναι το άθροισμα των αναλώσεων των πρώτων υλών, της άμεσης εργασίας και των Γ.Β.Ε. Κόστος πωληθέντων. Το κόστος αυτό αφορά τα πωλούμενα προϊόντα, τα πωλούμενα εμπορεύματα και τις πωλούμενες υπηρεσίες.

Αρχικό απόθεμα ετοιμών προϊόντων + Κόστος παραχθέντων προϊόντων

Τελικό απόθεμα ετοιμών προϊόντων

=

Κόστος πωληθέντων